TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Het gerealiseerde jaarrekeningresultaat is de optelsom van de resultaten op de diverse programma's en bestaat uit zowel positieve als negatieve afwijkingen ten opzichte van de tussentijds aangepaste begroting. De grootste afwijkingen in 2019 ten opzichte van de begroting zijn per programma weergegeven.

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

(Bedragen x € 1.000)

Bestuur en Ondersteuning	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	39.501	34.032	35.012	50.347	-15.335
Baten	137.440	136.859	137.940	156.195	18.256
Saldo van baten en lasten	-97.939	-102.827	-102.927	-105.848	2.921
Toevoegingen reserves	13.417	6.077	12.614	12.619	-5
Onttrekking reserves	26.092	5.887	23.127	21.958	-1.169
Mutaties reserves	-12.675	190	-10.513	-9.339	-1.173
Resultaat programma	-110.614	-102.637	-113.440	-115.187	1.747

TOELICHTING

Bestuur en ondersteuning	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
	bedrag	V/N	
De individuele overdrachtswaarden van pensioenen (voormalige) collegeleden worden in hoge mate bepaald door de marktrente. Om de voorziening voor de wethouder pensioenen op het noodzakelijke niveau te houden heeft er een extra storting moeten plaatsvinden.	-2.102	N	
In de loop van 2019 zijn er door mutaties in het personeelsbestand vacaturevoordelen ontstaan op het P-kostenbudget. In werkelijkheid zijn deze op diverse programma's ontstaan. Per saldo wordt het resultaat weergegeven binnen programma 0. In de afgelopen periode is een aantal besluiten genomen die te maken hebben met het beëindigen van ambtelijke dienstverbanden (mobiliteitsdienstverbanden). De kosten voor de mobiliteitsdienstverbanden zijn over het algemeen meerjarig. Dat betekent dat de kosten van een genomen besluit in 2019 ook doorvoeren naar 2020 en verder. Dat is een niet wenselijke situatie. Om dit te voorkomen is een voorziening mobiliteitsdienstverbanden gevormd (nadeel € 904).	685	V	
De budgetten voor onvoorzien, prijsontwikkeling, kapitaallasten vervangingsinvesteringen zijn niet volledig benut. Van de belastingdienst is een btw teruggave over oude jaren ontvangen.	757	V	
Voor de te betalen vennootschapsbelasting 2019 is een bedrag verantwoord op basis van een voorlopige aangifte. Er is op dit moment nog geen overeenstemming met de belastingdienst over definitieve aanslag.	-647	N	
Het aantal bezwaarprocedures is sinds 2017 sterk toegenomen. De kosten van inhuur om deze bezwaren taxatietechnisch af te handelen zijn daardoor ook sterk toegenomen.	-85	N	
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	1.157	V	
De gemaakte kosten voor de Fioretticampus zijn abusievelijk dubbel overgeboekt naar de betreffende Grondexploitatie. Deze overboeking wordt in 2020 weer gecorrigeerd, waardoor het op dat moment een nadeel op het resultaat wordt. Incidenteel.	44	V	Vervalt <50.000
Nadelig exploitatiesaldo op een aantal gemeentelijke panden. Saldo m.n. veroorzaakt door tussentijds opgezegde huur, het beëindigen van leegstandsbeheer v.m. gemeentehuis Schijndel en hogere werkelijke exploitatielasten van het bestuurscentrum Sint-Oedenrode als gevolg van intensiever gebruik dan bij fusie was verondersteld. Verder in veel gemeentelijke objecten hogere kosten voor energieverbruik, met name veroorzaakt door hogere energietarieven en hogere energiebelastingen voor gas en elektra. Deels incidenteel, deels structureel.	-90	N	
Als we investeringen later afsluiten dan geraamd, dan betekent dit dat er nog geen afschrijvingslasten worden gerealiseerd. Deze afschrijvingslasten waren wel al opgenomen	930	V	

in de begroting. De investeringen komen voor bij alle programma's, maar voor de verschillenverklaring zijn deze opgenomen binnen programma 0.			
Overige afwijkingen, per saldo.	75	V	
Baten			
	bedrag	V/N	
Netto-opbrengst van grondverkopen, grond ruilingen en pachten welke niet in de begroting 2019 waren opgenomen.	378	V	
Algemene uitkering. Zowel de septembercirculaire 2019 als de decembercirculaire 2019 zijn ontvangen na het laatste bijsturingsmoment (2e BERAP 2019). Hierdoor zijn deze circulaires niet in de begroting verwerkt. Dit zorgt voor een verschil tussen de werkelijk ontvangen bijdragen van het ministerie en de opgenomen raming in de begroting. Daarnaast zijn er bijstellingen van de algemene uitkering van voorgaande jaren (2017 en 2018) gedurende dit jaar ontvangen. Een deel van deze middelen is geoormerkt voor uitgaven sociaal domein (€ 1.060). Daarnaast worden inkomsten voor het Klimaatakkoord aangewend in 2020/2021. Zie voorstellen resultaatbestemming.	1.499	V	
Opbrengsten ozb. De Woz waarde is in 2019 hoger dan die waar bij de vaststelling van de tarieven 2019 rekening mee is gehouden. Door jaarlijkse actualisatie van de tarieven op basis van de meest recente Woz waarde wordt dit jaarlijks gecompenseerd.	220	V	
Invorderingen gemeentelijke belastingen als gevolg van inhaalslag voor invordering oude jaren is het aantal naheffingsaanslagen hoger geweest.	100	V	
Geraamd resultaat	**2.921**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
	bedrag	V/N	
Lagere onttrekking i.v.m. nog niet uitgegeven budget digitalisering documenten	-180	N	
Lagere onttrekking i.v.m. lagere kapitaallasten	-44	N	Vervalt <50.000
Lagere onttrekking i.v.m. nog niet uitgegeven eenmalige budgetten	-945	N	
Toevoegingen reserves			
	bedrag	V/N	
Vrijval reserve kapitaallasten i.v.m. activa niet meer te dekken uit reserve	-5	N	Vervalt <50.000
Totaal mutatie reserves	**-1.173**	**N**	

Totaal	**1.747**	**V**

V = Voordeel, N = Nadeel

VEILIGHEID

(Bedragen x € 1.000)

Veiligheid	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	4.779	5.171	6.972	6.629	343
Baten	203	10	645	723	77
Saldo van baten en lasten	4.576	5.161	6.327	5.906	420
Toevoegingen reserves	12	12	0	0	0
Onttrekking reserves	16	20	83	33	-50
Mutaties reserves	-4	-8	-83	-33	-50
Resultaat programma	4.573	5.153	6.244	5.874	370

TOELICHTING

Veiligheid	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
	bedrag	V/N	
Bijdrage aan de Veiligheidsregio is lager vanwege lagere indexering.	55	V	
Budget 2019 is te hoog gebleken. Daarom met ingang van 2020 budget structureel verlaagd in het kader van bezuinigingen Kadernota 2020.	105	V	
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	82	V	
Lokaal veiligheidsbeleid. In 2019 overwegend voorbereidende werkzaamheden. Uitvoering in 2020. Voorgesteld wordt om het restant budget 2019 van € 75.000 bij bestemming resultaat 2019 over te hevelen naar 2020.	75	V	
Overige afwijkingen, per saldo	37	V	Blijft totaal kleine afwijkingen
Baten			
	bedrag	V/N	
Voordeel met name vanwege terugbetaling Veiligheidsfonds 2016/2017 en vergoeding andere gemeenten voor overhead projectleider ondermijning in dienst van Meierijstad.	66	V	
Geraamd resultaat	**420**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
Niet uitgegeven eenmalige budgetten met dekking reserve	-50	N	
Toevoegingen reserves			
Totaal mutaties reserves	**-50**	**N**	

Totaal	**370**	**V**

V = Voordeel, N = Nadeel

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

(Bedragen x € 1.000)

Verkeer, vervoer en waterstaat	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	11.006	7.760	14.961	14.825	136
Baten	1.008	760	1.082	1.139	57
Saldo van baten en lasten	9.997	6.999	13.879	13.686	193
Toevoegingen reserves	1.865	1.749	1.292	1.292	0
Onttrekking reserves	3.676	322	5.981	5.839	-142
Mutaties reserves	-1.810	1.427	-4.689	-4.547	-142
Resultaat programma	8.187	8.426	9.190	9.139	51

TOELICHTING

Verkeer, vervoer en waterstaat	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
	bedrag	V/N	
In 2019 zijn er geen bermen afgeroofd in verband met PFAS. (poly- en perfluoralkylstoffen.) Daarnaast is er meer slootonderhoud geweest door het beleid Waterschap Aa en Maas die controleren op het profiel van schouwsloten. Als gevolg van dit beleid zijn er dwang aanschrijvingen van Aa en Maas ontvangen om sloten te her profileren.	24	V	Vervalt >50.000
Er heeft een éénmalige storting plaats gevonden in de voorziening Groot onderhoud civiele kunstwerken, omdat de voorziening anders negatief was. De reden hiervoor is dat de steigers bij de haven in Veghel onderhoud behoefden wat niet bij de begroting was voorzien.	-67	N	
Extra onderhoudskosten aan lichtmasten en armaturen en schades openbare verlichting. De schades zijn grotendeels verhaald op de aanstichters en verzekering (zie ook baten). Daarnaast is er minder elektra verbruik geweest.	-129	N	
Bij het nieuwe bestek IBN/WSD voor straatreiniging zijn de arealen opnieuw in beeld gebracht. Hierbij werd geconstateerd dat de begrote hoeveelheden niet overeen kwamen met de werkelijkheid. De indexeringen van de lopende contracten zijn in de tweede helft van 2019 bekend geworden wat extra kosten met zich mee brengt. De veegmachine kan naar aanleiding van de ontwikkelopdracht buitendienst niet meer ingezet worden. Vegen wordt nu door een externe partij uitgevoerd. Bovenstaande aanpassingen zijn in de begroting 2020 verwerkt.	-262	N	
De winter 2018-2019 heeft ervoor gezorgd dat er extra kosten voor gladheidsbestrijding zijn geweest. Daarnaast hebben de gladheidscoördinatoren een training gevolgd.	-78	N	
Er zijn extra onderhoudskosten aan de bewegwijzeringen en de verkeersregelinstallaties (VRI) geweest. Daarnaast is er een nieuw beheerplan VRI opgesteld.	-35	N	Vervalt >50.000
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	382	V	
Overige afwijkingen, per saldo	79	V	
Baten			
	bedrag	V/N	
In 2019 zijn door de nutsbedrijven op grote schaal wijksaneringen uitgevoerd, waarvoor er incidenteel extra vergoedingen van degeneratiekosten wegen zijn ontvangen.	174	V	
Verhaalbare schades openbare verlichting	105	V	
Geraamd resultaat	**193**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
	bedrag	V/N	
Lagere onttrekking uit reserve i.v.m. lagere kapitaallasten	-138	N	
Lagere onttrekking i.v.m. niet uitgeven eenmalige budgetten	-127	N	

Onttrekking kosten Rembrandtlaan uit bestemmingsreserve	123	V	
Toevoegingen reserves			
	bedrag	V/N	
Totaal mutaties reserves	**-142**	**N**	

Totaal	**51**	**V**

V = Voordeel, N = Nadeel

ECONOMIE

(Bedragen x € 1.000)

Economie	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	16.751	23.847	22.356	27.687	-5.331
Baten	15.917	22.714	20.878	26.957	6.079
Saldo van baten en lasten	834	1.134	1.477	730	748
Toevoegingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	247	135	585	206	-379
Mutaties reserves	-247	-135	-585	-206	-379
Resultaat programma	587	999	892	523	369

TOELICHTING

Economie	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
Er zijn extra kosten gemaakt voor toezicht op aanleg glasvezel buitengebied en grootschalige wijksaneringen nutsbedrijven. Tegenover deze kosten staan legesinkomsten (zie baten).	-92	N	
Betreft een onderzoek naar locatie van centrum/stichting tegen voedselverspilling. Het project heeft vertraging opgelopen waardoor er in 2019 minder betaald is dan verwacht. Over kwaliteit eerste rapportages was men niet tevreden. De opdrachtnemer gaat zijn werk opnieuw doen.	39	V	Vervalt >50.000
Vanwege minder ontvangen reclamebelasting wordt, conform afspraken met Centrummanagement de bijdrage aan Centrummanagement lager.	41	V	Vervalt >50.000
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	564	V	
De actualisatie van de grondexploitatie (bedrijventerreinen) is toegelicht in de paragraaf grondbeleid. De binnen programma 3 verantwoorde kosten grondexploitatie betreft de bedrijfsterreinen. Zie paragraaf grondbeleid voor een onderbouwing van de winstnemingen en aanpassingen van de verliesvoorzieningen binnen de grondexploitatie (bedrijventerreinen).	302	V	
Overige afwijkingen, per saldo	144	N	
Baten			
Tegenover de extra legesopbrengsten kabels en leidingen staan extra kosten.	38	V	Vervalt >50.000
Geraamd resultaat	**748**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
Lagere onttrekking i.v.m. niet uitgeven eenmalige budgetten	-342	N	
Lagere onttrekking i.v.m. nog niet volledig ingezet nieuw beleid	-37	N	Vervalt >50.000
Toevoegingen reserves			
Totaal mutaties reserves	**-379**	**N**	

Totaal	369	V

V = Voordeel, N = Nadeel

ONDERWIJS

(Bedragen x € 1.000)

Onderwijs	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	8.223	9.020	10.754	9.807	948
Baten	1.469	1.109	1.746	1.456	-290
Saldo van baten en lasten	6.754	7.911	9.008	8.351	658
Toevoegingen reserves	120	120	35	35	0
Onttrekking reserves	1.174	460	1.133	745	-388
Mutaties reserves	-1.054	-340	-1.098	-710	-388
Resultaat programma	5.700	7.571	7.911	7.641	270

TOELICHTING

Onderwijs	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
De interne vergoeding voor de kosten van het gymonderwijs voor het basisonderwijs valt hoger uit dan begroot. Deze verrekening is uitgevoerd conform de onderwijshuisvestingsverordening terwijl de begrotingscijfers nog (deels) zijn gebaseerd op de oude verrekensystematiek uit de 3 voormalige gemeenten. Hier staat tegenover dat op sportaccommodaties op dit onderdeel een hogere inkomst is gerealiseerd dan begroot. Structureel.	-71	N	
Een aantal onderwijshuisvestingsvoorzieningen voor HUB Veghel en de Edith Steinschool is via de spoedprocedure uit de onderwijshuisvestingsverordening voor gemeentelijke vergoeding in aanmerking gebracht. Deze kosten worden gedekt uit de stelpost onvoorzien. Incidenteel.	-48	N	Vervalt >50.000
Stelpost Onderwijshuisvesting Voortgezet Onderwijs.: Onderhandelingen met OMO over nieuwe decentralisatieovereenkomst lopen nog door in 2020van. In 2019 is het budget daarom (nog) niet aangewend. Er wordt voorgesteld om het budget over te hevelen naar 2020. Incidenteel.	156	V	
Hogere uitgaven voor het Voortgezet. Voor het Eldecollege betreft dit m.n. hogere belastingen en verzekeringen. Voor OMO is er sprake van een hogere bijdrage op grond van de doordecentralisatie-overeenkomst. Structureel.	-51	N	
In 2019 zijn we, na de harmonisatie van de peuteropvang en het uitgevoerde Diensten van Algemeen Economisch Belang onderzoek, van start gegaan met nieuw beleid voor peuteropvang. Het jaar 2019 hebben we gebruikt om te monitoren of we de juiste inschattingen hebben gemaakt qua aantallen peuters. In 2020 krijgen we meer inzicht in wat het exacte budget voor peuteropvang moet zijn. Structureel.	42	V	Vervalt >50.000
De 2 buurtsportcoaches zijn in 2019 nog niet volledig ingevuld. Incidenteel.	85	V	
Budget voor laaggeletterdheid (inclusief ontvangen subsidiegelden Stg. ABC) is niet volledig aangewend. In 2020 loopt dit project door en worden er nog aanvullende subsidiegelden ontvangen. Bij de Kadernota 2020 is daarom op voorhand al besloten dat dit saldo wordt overgeheveld naar 2020. Incidenteel.	29	V	Vervalt >50.000
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	466	V	
Het niet bestede deel van de ontvangen Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB-gelden) 2019 reserveren we voor 2020 e.v. Budgettair neutraal; zie ook de baten.	355	V	
Exploitatiesaldo schoolgebouwen in MFA's. De overschrijdingen zijn met name een gevolg van het feit dat de begrotingsbedragen tot op heden niet zijn geïndexeerd en de werkelijke kosten van m.n. energie stijgen als gevolg van de hogere tarieven. Deze verhoogde kosten worden gecompenseerd door de verhoogde inkomsten (zie baten). Structureel.	-33	N	Vervalt >50.000
Overige afwijkingen, per saldo	18	V	Blijft vervallen bedragen worden hier toegevoegd
Baten			

De OAB-gelden 2019 zijn conform definitieve beschikking ontvangen. Het niet bestede deel wordt overgeheveld naar 2020. Budgettair neutraal; zie ook de lasten.	-355	N	
Huurinkomsten schoolgebouwen. Deze worden m.n. veroorzaakt doordat de ontvangen bijdragen van derden en huurinkomsten bij schoolgebouwen hoger zijn dan begroot. De werkelijke inkomsten zijn geïndexeerd, terwijl hiermee in de begroting (nog) geen rekening is gehouden. De hogere vergoeding dient deels ter dekking van de hogere, niet begrote, exploitatielasten (zie lasten). Structureel.	65	V	
Geraamd resultaat	**658**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
Lagere onttrekking i.v.m. niet uitgegeven eenmalige budgetten	-388	N	
Toevoegingen reserves			
	bedrag	V/N	
Totaal mutaties reserves	**-388**	**N**	

Totaal	**270**	**V**

V = Voordeel, N = Nadeel

SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

(Bedragen x € 1.000)

Sport, cultuur en recreatie	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	20.952	20.999	27.883	26.715	1.168
Baten	3.542	3.462	5.149	5.071	-77
Saldo van baten en lasten	17.409	17.537	22.734	21.644	1.091
Toevoegingen reserves	422	372	145	145	0
Onttrekking reserves	2.329	1.293	2.788	1.672	-1.116
Mutaties reserves	-1.907	-922	-2.643	-1.527	-1.116
Resultaat programma	15.503	16.615	20.091	20.116	-25

TOELICHTING

Sport, cultuur en recreatie	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
Stormschades groen: In de eerste helft 2019 zijn er 2 stormschades geweest. Voor de opruimwerkzaamheden is de buitendienst ingezet, waardoor planmatige snoei werkzaamheden niet zijn uitgevoerd. Daardoor is er een achterstand op snoeiwerkzaamheden ontstaan. Om deze achterstand weg te werken is een externe partij ingezet. Gedeeltelijk is de achterstand weggewerkt en het overige wordt in 2020 uitgevoerd. Vanwege de ontwikkelopgave van de buitendienst is er tijdelijk sprake van minder productieve inzet voor groenonderhoud. Ter compensatie is een externe partij ingehuurd. Medio 2019 is het onderhoud groen van centrum Veghel en St Oedenrode over gegaan van eigen beheer naar IBN/WSD. Hierbij is eerst een 0-beurt uitgevoerd om te kunnen voldoen aan de beeldkwaliteit. Daarnaast hebben er areaalcorrecties plaatsgevonden. Bovenstaande kosten zijn incidenteel en daar waar nodig reeds verwerkt in de begroting 2020.	-223	N	
Enerzijds is er sprake van een nadeel als gevolg van een interne verrekening ten gevolge van harmonisatie tarieven binnensportaccommodaties en anderzijds een voordeel in verband met het niet bestede budget inzake het Nationaal Sportakkoord (dit budget gaat mee over naar 2020).	22	V	Vervalt >50.000
Uitgaven beheer en exploitatie zwembaden De Molenhey en De Neul hoger dan begroot. De begrotingsbedragen zijn excl. BTW De werkelijke kosten zijn inclusief btw verantwoord. Daarnaast blijken de kosten van gas en elektra door de verhoogde tarieven en energiebelasting aanzienlijk gestegen. Verder is het schoonmaakcontract voor het zwembad De Molenhey in 2018 éénzijdig opgezegd. In het kader van social return is er voor gekozen om hiervoor voortaan IBN (huisleverancier) te contracteren.	-100	N	
Uitgaven beheer en exploitatie gemeentelijke sportaccommodaties hoger dan begroot. De begrotingsbedragen zijn excl. BTW. De werkelijke kosten zijn inclusief BTW verantwoord. Daarnaast blijken de kosten van gas en elektra door de verhoogde tarieven en energiebelasting aanzienlijk gestegen. In enkele accommodaties, zijn de schoonmaakkosten hoger dan begroot als gevolg van duurdere contracten, zijn er nieuwe materialen aangeschaft en zijn er niet voorziene maatregelen getroffen in het kader van legionellapreventie.	-119	N	
Vanwege BTW is er meer aan huur geïnd bij CHV. Dit is via een subsidie weer teruggesluisd aan Phoenix Cultuur. Per saldo is dit budgettair neutraal (zie ook verschil bij baten).	-60	N	
Bij de begroting is geen rekening gehouden met de servicebijdrage voor complementaire ruimten van het Theater aan de Noordkade.	-20	N	Vervalt >50.000
Er zijn minder kunstwerken aangekocht dan voorzien omdat de focus in 2019 lag op het beheer en onderhoud van de bestaande kunstcollectie (binnen- en buitenkunstwerken).	30	V	Vervalt >50.000

Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	1.017	V	
Overige afwijkingen, per saldo	285	V	
Baten			
	bedrag	V/N	
De verkoop van het kaphout levert nagenoeg niets meer op. Dit is een structureel nadeel.	-45	N	Vervalt >50.000
Ontvangen SPUK-bijdrage niet begroot, wel ontvangen. Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de *Regeling specifieke uitkering stimulering sport*.	144	V	
Exploitatieresultaat zwembaden en gemeentelijke binnensportaccommodaties. Dit resultaat is vooral een gevolg van de niet begrootte, maar wel geboekte interne verrekening in verband met harmonisatie subsidies en de interne verrekening gymonderwijs. Dit voordeel is feitelijk budgettair neutraal omdat deze bedragen aan de lastenkant terugkomen, waar ze eveneens niet begroot waren.	100	V	
Voordeel door extra huur die is geïnd bij CHV vanwege BTW. Per saldo budgettair neutraal. Zie ook lasten.	60	V	
Geraamd resultaat	**1.091**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
	bedrag	V/N	
Lagere onttrekking uit reserve i.v.m. lagere kapitaallasten	-201	N	
Lagere onttrekking i.v.m. niet uitgegeven eenmalige budgetten	-915	N	
Toevoegingen reserves			
Totaal mutaties reserves	**-1.116**	**N**	

Totaal	**-25**	**N**

V = Voordeel, N = Nadeel

SOCIAAL DOMEIN

(Bedragen x € 1.000)

Sociaal domein	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	79.775	79.489	87.162	83.044	4.118
Baten	19.527	17.526	17.916	18.024	109
Saldo van baten en lasten	60.247	61.964	69.247	65.020	4.227
Toevoegingen reserves	3.269	128	17	5.457	-5.439
Onttrekking reserves	4.290	1.380	6.789	4.192	-2.596
Mutaties reserves	-1.021	-1.253	-6.772	1.264	-8.036
Resultaat programma	59.226	60.711	62.475	66.284	-3.809

TOELICHTING

Sociaal domein	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
	bedrag	V/N	
ALGEMEEN SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE			
In 2019 zijn rijksgelden ontvangen voor maatschappelijke begeleiding en voor verhoging taalniveau statushouders. Deze middelen zijn in 2019 niet besteed. Inmiddels is er een plan van aanpak gemaakt om de middelen alsnog in te zetten in 2020.	222	V	
JEUGD			
Vanwege personele ontwikkeling is de uitvoering van het preventief jeugdbeleid achter gebleven. Dit levert een incidenteel voordeel op.	129	V	
Het eerstelijnsloket jeugd heeft minder gekost. Dit komt deels doordat in 2019 de praktijkondersteuners jeugd GGZ bij de huisartsen nog niet volledig operationeel waren en er is budget over wat gereserveerd was voor het voorliggend veld. Dit geeft een incidenteel voordeel.	206	V	
Bij de inkoop van de individuele voorzieningen in natura voor jeugd is een eenmalig voordeel door een positieve afrekening over 2018.	230	V	
PGB voorzieningen voor jeugd zijn voor ruim € 1,1 miljoen verstrekt maar in werkelijkheid is er maar voor € 0,8 mln. besteed. Hiernaast zien we structurele ruimte in het budget van € 0,3 mln die vanaf 2020 wordt ingezet voor inkoop in natura.	612	V	
De vooruitbetaalde kosten voor de transformatie zijn dit jaar niet besteed en worden overgeheveld naar 2020.	982	V	
Budgettair neutrale afwijkingen (zowel inkomsten als uitgaven)	-563	N	
WMO			
Door een explosieve groei van het aantal cliënten zijn de kosten voor de voorziening hulp bij het huishouden, flink opgelopen. Dit is het gevolg van de invoer van het abonnementstarief per 1-1-2019. In 2019 is het aantal cliënten van zorg in natura gestegen met 19% van 1422 naar 1687 cliënten.	-444	N	
Voor de voorziening Wmo begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf zien we een incidentele afwijking doordat we rekening houden met een positieve afrekening over 2019 voor zowel zorg in natua als pgb.	157	V	
Voor hulpmiddelen is de sterfhuisconstructie met Welzorg per 31-12-2019 geëindigd. Met de geleidelijke overgang naar Medipoint worden de kosten hoger. De ramingen lopen hier op achter. Door de vergrijzing en doordat mensen langer zelfstandig thuis wonen, is er ook een gestage stijging in het aantal uitstaande hulpmiddelen merkbaar.	-98	N	
Op het beleidsterrein sluitende aanpak van mensen met verward gedrag was de inzet van de Wijk GGD'ers in 2019 minder dan verwacht. Door schaarste op de arbeidsmarkt kon een tweede functionaris pas later in het jaar ingezet worden.	98	V	
PARTICIPATIE			

Bij het opstellen van de 2e berap werd geconstateerd dat de uitgaven voor de participatievoorzieningen het eerste halfjaar veel hoger waren dan begroot. Hiermee was de verwachting dat deze trend zich in het tweede halfjaar zou doorzetten. In het tweede halfjaar is het aantal uitkeringsgerechtigden echter zodanig afgenomen dat de verhoogde aantallen van het eerste halfjaar werden gecompenseerd. Het aantal uitkeringsgerechtigden daalde in 2019 bij de Wwb van 757 naar 706 en bij de IOAW van 63 naar 52.	49	V	Vervalt >50.000
Voor participatietrajecten en activiteiten is meer uitgegeven.	-81	N	
Voor de uitkeringsdebiteuren is een nieuw systeem ontwikkeld voor het berekenen van de waarde en de voorziening. Dit geeft een (technisch) voordeel. Een deel hiervan is budgettair neutraal omdat er bij de inkomsten een nadeel is van € 284.000.	459	V	
Er werd in 2019 minder gebruik gemaakt van de schuldhulpregeling zodat er minder beroep gedaan is op de inzet van de gemeentelijke Kredietbank in 's-Hertogenbosch.	82	V	
In 2019 zijn er minder adviezen geweest voor aanvragen Bbz. Dit geeft een voordeel van € 109.000. Hiernaast zijn er voor Bbz ook minder verstrekkingen geweest waardoor een voordeel van € 343.000 ontstaat. Deels is dit budgettair neutraal. Voor deze lagere uitgaven voor Bbz wordt door het Rijk subsidie verstrekt. Deze subsidie is ook lager en dus zien we bij de inkomsten een tekort op Bbz	452	V	
Diversen			
Overige verschillen	22	V	Blijft
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we eenmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	1.604	V	
Baten			
	bedrag	V/N	
ALGEMEEN SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE			
Bij de begroting 2019 is rekening gehouden met een verkoopopbrengst van het pand Koetshuis De Werf. Het pand is verkocht maar de levering vindt als gevolg van een bestemmingsplanwijziging pas plaats in 2020.	-185	N	
JEUGD			
Budgettair neutrale afwijkingen (zowel uitgaven als inkomsten)	569	V	
WMO			
Budgettair neutrale afwijkingen (zowel uitgaven als inkomsten)	100	V	
PARTICIPATIE			
De definitieve vaststelling van het BUIG budget was hoger dan bij de voorlopige vaststelling was aangegeven.	113	V	
Er is minder ontvangen voor aflossing van uitkeringsdebiteuren.	-92	N	
Voor de uitkeringsdebiteuren is een nieuw systeem ontwikkeld voor het berekenen van de waarde van de voorziening. Hierdoor is er bij de uitgaven een voordeel van € 459.000. Een deel hiervan is budgettair neutraal omdat er bij de inkomsten een nadeel is.	-284	N	
Voor het verstrekken van adviezen en leningen voor de Bbz wordt door het Rijk een subsidie verstrekt. Zoals bij de uitgaven is te zien zijn de kosten € 452.000 lager dan begroot. Hierdoor zijn ook de inkomsten lager.	-341	N	
In 2019 is van IBN een uitkering egalisatiereserve ontvangen van € 221.000 voor participatie activiteiten. Deze zijn op participatie werk geboekt en worden in 2020 ingezet. Er zijn ook nog enkele kleinere afwijkingen bij participatie werk waarmee het voordelige saldo op € 201.000 komt.	201	V	
Diversen			
Overige verschillen	28	V	Blijft
Geraamd resultaat	**4.227**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
	bedrag	V/N	
Lagere onttrekking i.v.m. nog niet uitgegeven kosten transitie	-982	N	

Lagere onttrekking i.v.m. lagere kapitaallasten	-10	N	Vervalt >50.000
Lagere onttrekking i.v.m. nog niet uitgegeven eenmalige budgetten	-1.604	N	
Toevoegingen reserves			
	bedrag	V/N	
Storting saldo sociaal domein 2019 in bestemmingsreserve sociaal domein	-5.439	N	
Totaal mutaties reserves	**-8.036**	**N**	

Totaal	**-3.809**	**N**

V = Voordeel, N = Nadeel

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

(Bedragen x € 1.000)

Volksgezondheid en milieu	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	19.241	20.013	23.551	21.630	1.921
Baten	16.669	17.416	18.742	17.216	-1.525
Saldo van baten en lasten	2.572	2.597	4.810	4.414	396
Toevoegingen reserves	6	6	0	0	0
Onttrekking reserves	395	14	1.161	769	-392
Mutaties reserves	-389	-8	-1.161	-769	-392
Resultaat programma	2.183	2.589	3.648	3.645	4

TOELICHTING

Volksgezondheid en milieu	**Bedrag (x€1.000)**	**V/N**	
Lasten			
	bedrag	V/N	
Overschot Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) 2019: Het verschil bij de jaarrekening 2019 ten opzichte van de begroting 2019 wordt door 3 factoren verklaard. In de begroting 2019 van de ODBN was rekening gehouden met een hogere urenbesteding voor Meierijstad dan in het bijgestelde werkprogramma 2019 van ODBN. Vervolgens blijkt dat gedurende 2019 minder uren is besteed door ODBN aan basistaken en verzoektaken dan in het werkprogramma is opgenomen. Tenslotte blijkt het werkelijk gemiddeld uurtarief lager dan begroot. Tezamen zorgt dit voor een overschot van € 332k bij de jaarrekening 2019 ten opzichte van het begroot bedrag 2019	332	V	
In 2019 nog weinig uitgaven voor uitvoeringsplan gezondheidsbeleid.	70	V	
In 2019 hebben we een (voorlopige) lagere bijdrage van € 310.000 Nedvang ontvangen dan begroot. De oorzaak hiervan is minder netto vergoeding dan waar we in de begroting rekening hebben gehouden. Verder is er voor een bedrag van € 210.000 meer aan afvalstoffenheffing/reinigingsrecht opgelegd dan begroot. Overige kosten € 10.000 nadelig.	-110	N	
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	391	V	
Overige afwijkingen, per saldo	-248	N	
Baten			
	bedrag	V/N	
In 2019 zijn minder rechthebbenden aangeschreven voor het verlengen van de graf- en onderhoudsrechten dan begroot. Voor een deel van deze aanschrijvingen zijn de grafrechten verlengd. Voor de overige graven is aangegeven dat de graven geruimd kunnen worden. In 2019 hebben we 21 begravingen/urn bijzettingen gehad.	-39	N	Vervalt >50.000
Geraamd resultaat	**396**	**V**	
Mutaties reserves:			
Onttrekkingen reserves			
	bedrag	V/N	
Lager onttrekking i.v.m. lagere bijdrage ODBN	-332	N	

Lagere onttrekking i.v.m. nog niet uitgegeven eenmalige budgetten	-60	N	
Toevoegingen reserves			
	bedrag	V/N	
Totaal mutaties reserves	**-392**	**N**	

Totaal	**4**	**V**

V = Voordeel, N = Nadeel

VHROSV

(Bedragen x € 1.000)

VHROSV	Jaarrekening 2018	Begroting Primitief 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten	21.705	22.333	22.896	19.124	3.772
Baten	23.269	21.690	21.922	19.216	-2.705
Saldo van baten en lasten	-1.564	642	974	-93	1.066
Toevoegingen reserves	16.780	0	2.537	2.537	0
Onttrekking reserves	561	70	522	479	-43
Mutaties reserves	16.219	-70	2.015	2.058	-43
Resultaat programma	14.655	573	2.988	1.965	1.023

TOELICHTING

VHROSV	Bedrag (x€1.000)	V/N	
Lasten			
	bedrag	V/N	
Overschot invoering Omgevingswet. Dit overschot is mede ontstaan omdat enerzijds beoogde werkzaamheden voor de MER (Milieu Effect Rapportage) procedure bij de omgevingsvisie later zijn gestart en deels zijn doorgeschoven naar 2020. Anderzijds zijn de verplichtingen voor een nieuwe ICT omgevingsapplicatie in 2019 aangegaan maar komen in 2020 tot betaling. Voorgesteld wordt om de restantmiddelen via saldobestemming bij deze jaarrekening over te hevelen naar 2020.	162	V	
Lagere kosten bestemmingsplannen. De externe advieskosten ten behoeve van bestemmingsplannen zijn ten opzichte van de begroting achtergebleven doordat advisering minder nodig bleek. Voorgesteld wordt om dit restant via saldobestemming bij deze jaarrekening over te hevelen naar 2020 ten behoeve van de extra werkzaamheden gedurende 2020 voor de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021.	149	V	
Incidentele budgetten zijn niet geheel benut en nog niet afgerond. Meestal dekken we éénmalige budgetten uit reserves. Wij stellen voor deze over te hevelen conform het overzicht eenmalige budgetten zoals opgenomen in de bijlage.	43	V	Vervalt >50.000
Zie paragraaf grondbeleid voor een onderbouwing van de winstnemingen en aanpassingen van de verliesvoorzieningen binnen de grondexploitatie.	-717	N	
Overige afwijkingen, per saldo	-45	N	Blijft
Baten			
	bedrag	V/N	
Leges omgevingsvergunning. Er zijn meer aanvragen binnen gekomen en grotere bouwplannen dan verwacht. Met name aan het eind van het jaar zijn een aantal grote bouwprojecten in rekening gebracht.	572	V	
Facilitaire projecten, bijdragen van derden. Onder andere vanuit de ontwikkeling van woningbouw op de locatie Scheifelaar II wordt per verkochte m2 bouwgrond een bijdrage betaald aan kostenverhaal. Deze inkomsten worden verantwoord op dit faciliterende complex. Tegenover deze inkomsten staan geen directe kosten..	592	V	
Hogere opbrengsten anterieure overeenkomsten. De werkelijke opbrengsten uit anterieure overeenkomsten blijken in 2019 hoger dan geraamd. Dit is ontstaan doordat er veel incidentele verzoeken met een grote financiële omvang gedurende 2019 in rekening zijn gebracht, Voorgesteld wordt om dit restant via saldobestemming bij deze jaarrekening over te hevelen naar 2020 ten behoeve van de extra werkzaamheden gedurende 2020 voor de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2021.	310	V	
Geraamd resultaat	**1.066**	**V**	
Mutaties reserves:			

Onttrekkingen reserves			
	bedrag	V/N	
Lagere onttrekking i.v.m. niet uitgeven eenmalige budgetten	-43	N	
Toevoegingen reserves			
	bedrag	V/N	
Totaal mutaties reserves	**-43**	**N**	

Totaal	**1.023**	**V**

V = Voordeel, N = Nadeel